

Sygn.akt III AUa 1363/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Bożena Szponar - Jarocka (spr.)

Sędziowie: SA Piotr Prusinowski

SA Dorota Elżbieta Zarzecka

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 3 marca 2015 r. w B.

sprawy z odwołania W. G. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji wnioskodawcy W. G. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Ostrołęce III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 13 maja 2014 r. sygn. akt III U 870/13

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1363/14

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. decyzją z dnia 24 kwietnia 2013 roku, wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 ze zm.), odmówił W. G. (1) prawa do emerytury. Organ rentowy stwierdził, że nie udowodnił on wymaganego, co najmniej 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. do stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych nie zaliczył wnioskodawcy okresu zatrudnienia od dnia 1 stycznia 1978 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P..

W. G. (1) w odwołaniu od powyższej decyzji domagał się przyznania mu prawa do emerytury po uprzednim zaliczeniu jako pracy w szczególnych warunkach zakwestionowanego okresu zatrudnienia.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce po rozpoznaniu powyższego odwołania, wyrokiem z dnia 13 maja 2014 roku odwołanie oddalił. Sąd I instancji wskazał, że wnioskodawca W. G. (1) urodził się w dniu (...), zatem podstawą ubiegania się przez niego o prawo do emerytury jest art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie

wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Zgodnie z tymi przepisami prawo do emerytury przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 1 stycznia 1949 roku, jeżeli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego lub złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem ZUS na dochody budżetu państwa oraz w dniu wejścia w życie przepisów ustawy emerytalnej, tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku, udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 dla mężczyzn i okres zatrudnienia w szczególnych warunkach co najmniej 15 lat. Według przepisu § 2 ust. 1 w/w rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Poza sporem pozostawało to, iż wnioskodawca osiągnął wymagany wiek 60 lat, na dzień 1 stycznia 1999 roku udokumentował wymagany ogólny staż pracy i nie jest członkiem OFE. Przedmiotem sporu było natomiast ustalenie, czy legitymuje się on wymaganym okresem 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Na okoliczność ustalenia powyższego Sąd I instancji dopuścił dowód z akt emerytalnych wnioskodawcy oraz jego akt osobowych, przesłuchał świadka W. K. i wnioskodawcę w charakterze strony, po czym dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu bhp I. M..

Ze świadectwa pracy wystawionego przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w P. z dnia 20 lipca 2012 roku wynikało, iż W. G. (1) był zatrudniony w Fabryce (...) w okresie od dnia 7 stycznia 1977 roku do dnia 27 października 1994 roku i zajmował stanowiska: stażysty, konstruktora(...), kierownika (...), specjalisty konstruktora, kierownika D. Konstruktoryjnego, kierownika D. (...), głównego specjalisty ds. technicznego rozwoju, kierownika działu technicznego rozwoju oraz kierownika (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P. wystawiła wnioskodawcy również świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 29 października 2012 roku, w którym poświadczyla, że w okresie od dnia 1 stycznia 1978 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał on prace wymienione w dziale XIV, poz. 24 pkt 1 wykazu A, stanowiącego załącznik nr 1 do w/w rozporządzenia - kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko - techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie A, wykonując prace na stanowiskach: kierownika Sekcji Prototypów i (...) (od dnia 1 stycznia 1978 roku do dnia 31 stycznia 1980 roku), specjalisty konstruktora (od dnia 1 lutego 1980 roku do dnia 14 marca 1982 roku), kierownika D. Konstruktoryjnego (od dnia 15 marca 1982 roku do dnia 31 grudnia 1990 roku), kierownika D. (...) (od dnia 1 stycznia 1991 roku do dnia 15 stycznia 1992 roku), głównego specjalisty ds. technicznego rozwoju (od dnia 16 stycznia 1992 roku do dnia 31 stycznia 1992 roku), kierownika działu technicznego rozwoju (od dnia 1 lutego 1992 roku do dnia 31 grudnia 1993 roku) oraz kierownika TT (od dnia 1 stycznia 1994 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku). W świadectwie tym wskazano nadto, że wnioskodawca nie miał wydzielonego pomieszczenia do pracy, jak również wyszczególniono w nim prace, przy których sprawował międzyoperacyjną kontrolę jakości produkcji oraz dozór inżyniersko – techniczny, wymienione w wykazie A, stanowiącym załącznik do zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 roku, tj. szlifowanie lub ostrzenie wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowanie mechaniczne – polerowacz (dział III, poz. 78, pkt. 5), lutowanie płyt, blach i przewodów ołowianych oraz metali nieżelaznych - ślusarz – monter (dział III, poz. 83, pkt. 4) , obsługa stanowisk ogniowych w produkcji żarówek, świetlówek, lamp radiowych, itp. - ustawiacz maszyn i urządzeń lampowych (dział III, poz. 75, pkt. 4), produkcja i przetwórstwo żywic i tworzyw sztucznych oraz produkcja surowców, półfabrykatów i środków pomocniczych stosowanych do ich produkcji i przetwórstwa, produkcja wosków i woskoli - klejarz laminatów i tworzyw sztucznych (dział IV, poz. 17, pkt. 8), lakierowanie ręczne lub natryskowe – niezhermetyzowane -lakiernik – malarz (dział XIV, poz. 17, pkt. 1). Z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych wnioskodawcy wynikało, że w dniu 6 stycznia 1977 roku W. G. (1) zawarł z Zakładem (...) w P. umowę o pracę na wstępny staż pracy na stanowisku stażysty, następnie umowa o pracę została przedłużona na czas nieokreślony. Z dniem 1 maja 1977 roku powierzono wnioskodawcy obowiązki konstruktora w dziale TK, zaś z dniem 1 grudnia 1977 roku - obowiązki kierownika sekcji ogólnotechnicznej. Z zakresu czynności z dnia 1 grudnia 1977 roku na stanowisku kierownika sekcji ogólnotechnicznej wynikało, iż do zakresu obowiązków wnioskodawcy należało: pełnienie nadzoru nad całokształtem prac prowadzonych w prototypowni, nadzór nad prawidłowym prowadzeniem

dokumentacji finansowo-księgowej prototypowni, organizacja i nadzór nad prowadzeniem badań prototypów, nadzór nad opracowywaniem dokumentacji uzupełniających dokumentacje konstrukcyjne, nadzór nad opracowywaniem dokumentacji konstrukcyjnych opakowań jednostkowych dla produkowanych i nowo uruchamianych wyrobów, nadzór nad prowadzeniem okresowych prób wyrobów produkowanych w zakładzie i prowadzenie w tym zakresie dokumentacji, współpraca z (...)w zakresie dopracowywania dokumentacji konstrukcyjnych serii próbnej, nadzór nad wykorzystywaniem czasu pracy podległych pracowników, samodzielne działanie w zakresie organizacji pracy Sekcji TK-3, sprawdzanie dokumentacji opracowywanej w ramach sekcji i dokumentacji przekazanej do sprawdzenia przez zwierzchnika. Z dniem 1 stycznia 1978 roku powierzono wnioskodawcy obowiązki kierownika(...), zaś z dniem 1 lutego 1980 roku - stanowisko specjalisty konstruktora I stopnia w dziale (...) oraz - w czasie nieobecności przełożonego - obowiązki kierownika działu konstrukcyjnego. Z zakresu czynności z dnia 1 grudnia 1977 roku wynikało, iż do obowiązków wnioskodawcy należało: opracowywanie założeń konstrukcyjnych na nowo uruchamiane wyroby, opracowywanie rozwiązań węzłów konstrukcyjnych nowych wyrobów, nadzór nad całokształtem prac prowadzonych w prototypowni, nadzór nad prawidłowym prowadzeniem dokumentacji finansowo - księgowej prototypowni, organizacja i nadzór nad prowadzeniem badań prototypów, nadzór nad opracowywaniem dokumentacji uzupełniających dokumentacje konstrukcyjne, nadzór nad prowadzeniem okresowych prób wyrobów produkowanych w fabryce, nadzór nad wykorzystywaniem czasu pracy przez podległych pracowników, sprawdzanie dokumentacji opracowywanej w ramach działu i dokumentacji przekazywanej do sprawdzenia. Z dniem 15 lutego 1980 roku wnioskodawca podpisał umowę o wspólnej odpowiedzialności materialnej za mienie powierzone znajdujące się w prototypowni. Z akt osobowych wynika również, że z dniem 15 marca 1982 roku powierzono wnioskodawcy stanowisko p.o. kierownika D. Konstrukcyjnego TT, a z dniem 15 czerwca 1982 roku - stanowisko kierownika D. Konstrukcyjnego TT. Zgodnie z kartą uprawnień i obowiązków na tych stanowiskach był on zobowiązany do kierowania pracami D. Konstrukcyjnego, opracowywania założeń konstrukcyjnych na planowane do uruchomienia wyroby, nadzoru nad opracowywaniem projektów plastycznych dla w/w wyrobów, nadzoru nad współpracą przy opracowywaniu dokumentacji konstrukcyjnych wyrobów, począwszy od dokumentacji prototypu do dokumentacji produkcyjnej - z uwzględnieniem terminowości zakończenia poszczególnych etapów prac, działania w zakresie sprawnego załatwiania formalności związanych z uzyskaniem atestu i znaku (...), 1 lub Q dla uruchamianych wyrobów, nadzoru nad badaniami prototypów prowadzonych dla oceny prototypów w ramach działu, nadzoru nad terminowym przekazywaniem opracowań działu do innych komórek organizacyjnych zakładu, samodzielnego działania w zakresie organizacji pracy podległych pracowników, sprawdzania dokumentacji konstrukcyjnych opracowywanych w ramach kierowanego działu, opracowywania planów rozwoju techniki w zakresie zleconym przez przełożonego. Wnioskodawca był również odpowiedzialny za terminowe i poprawne wykonywanie zadań przez powierzonych mu pracowników, właściwe sprawdzanie dokumentacji konstrukcyjnych opracowywanych w ramach działu, dbania o właściwą organizację pracy kierowanego przez siebie działu. Odwołujący uprawniony był do podpisywania dokumentacji w rubrykach „konstruował”, „kreślił” i „sprawdzał”. W angażu z dnia 7 grudnia 1982 roku, jak również w angażach z lat 1984 – 1991 stanowisko pracy wnioskodawcy było określone jako kierownik działu konstrukcyjnego. Z dniem 1 lutego 1992 roku powierzono wnioskodawcy obowiązki kierownika D. (...), Wydział TT. Zgodnie z kartą zadań kierownika z dnia 6 marca 1992 roku stanowisko powołane zostało do organizowania, planowania, koordynowania i nadzorowania pracy D. (...) w celu realizacji planowanych zadań. Do zakresu czynności i obowiązków wnioskodawcy należało: planowanie, organizowanie, inicjowanie i nadzorowanie prac koncepcyjnych w zakresie konstrukcji i technologii wyrobów maszyn, narzędzi i przyrządów wytwarzanych w fabryce, śledzenie najnowszych rozwiązań w zakresie konstrukcji i technologii, badanie rynków w celu ulepszenia i poprawy efektywności wyrobów, maszyn, narzędzi i przyrządów, wprowadzanie nowych wyrobów i zmian, dostosowywanie konstrukcyjne i technologiczne wyrobów fabryki do wyrobów norm, rozwijanie i wdrażanie nowoczesnej techniki w fabryce, współudział w działalności wystawienniczej, reklamowej i targowej oraz aktywizacji eksportu, zabezpieczanie wydziałów produkcji i zaplecza technicznego oraz innych komórek w aktualną dokumentację technologiczną, konstrukcyjną, normy, warunki techniczne, instrukcje, zapewnienie technologicznej obsługi produkcji i zaplecza technicznego, zapewnienie technicznej obsługi komputerów w fabryce, dokonywanie prób i badań wyrobów oraz wykonywanie prototypów, opracowywanie planów rozwoju fabryki, podejmowanie działań na rzecz poprawy jakości wyrobów, zmniejszanie strat na brakach, obniżanie pracochłonności, zmniejszanie zużycia, oszczędności materiałów, surowców, paliw i energii w procesach produkcji celem zmniejszenia kosztów wytwarzania, zapewnienie realizacji programu jakości produkcji

wyrobów w fabryce, tj. nadzoru opracowań dokumentów wyszczególniających sposoby postępowania oraz kolejności działań odnoszących się do danego wyrobu lub projektu celem zapewnienia wymaganej jakości odbiorcy, opiniowanie wniosków racjonalizatorskich, opracowań konstrukcyjnych i technologicznych oraz projektów modernizacyjnych, zapewnienie prowadzenia działalności normalizacyjnej ruchu wynalazczego i racjonalizatorskiego, opracowywanie wytycznych i wymagań technicznych do planów zakupów maszyn i urządzeń. Z akt osobowych wnioskodawcy wynika też, że w angażach z lat 1994-1998 podawano stanowisko kierownik, wydział TT, nie zmieniano zaś zakresu obowiązków. Z dniem 1 stycznia 1999 roku powierzono wnioskodawcy obowiązki głównego inżyniera.

Z zeznań wnioskodawcy przesłuchanego w charakterze strony wynikało zaś, że będąc zatrudniony jako kierownik (...) wykonywał czynności nadzorcze i kontrolne nad pracownikami pracującymi w dziale prototypowni, wykonującymi ręcznie prototypy, zatrudnionymi na stanowisku ślusarzy prototypowni. Wnioskodawca wyjaśnił, że przed uruchomieniem wyrobu do produkcji musiał być wykonany model i prototyp wyrobu. Prototypy były wykonywane ręcznie, wykonywano przy tym malowanie, obróbkę tworzywa sztucznego, bez żadnej dokumentacji. Było to przeniesienie myśli twórczej inżynierskiej bezpośrednio na warsztat. Ślusarze prototypowni wykonywali te czynności bezpośrednio pod nadzorem i kontrolą wnioskodawcy. Wnioskodawca zeznał, iż pracownicy używali szlifierek, lutownic, pilników, wiertarek stołowych, palników ogniowych, klejów, żywic, lakierów. Prototypy były wykonywane z tworzyw sztucznych, plastiku, stali, miedzi, wszyscy wykonywali te same czynności w jednym pomieszczeniu. Prototypy malowane były za pomocą pistoletów ręcznych. Jako przykład prototypu wnioskodawca podał prototyp lampy oświetleniowej. Po wykonaniu prototypy były wstępnie badane przez wnioskodawcę pod kątem tego, czy mają odpowiednie właściwości funkcjonalne, badano też równomierność oświetlenia, stabilność wyrobu, odporność na upadki. W dalszej kolejności wnioskodawca zeznał, że zakres jego obowiązków na stanowisku specjalisty konstruktora się zmienił, ale nadal nadzorował tych samych pracowników z (...). Pełnił nadzór nad całokształtem prac w prototypowni. Różnica polegała zaś na tym, że mógł wdrażać własne pomysły, które wykonywane były przez podległych pracowników. Wyjaśnił przy tym, że gdy został specjalistą, to nie było już stanowiska kierownika sekcji, gdyż jego stanowisko zostało przekształcone. Z dalszych zeznań wnioskodawcy wynikało, że jako kierownik D. Konstrukcyjnego nadzorował prototypownię i miał do dyspozycji konstruktorów, bowiem w skład działu konstrukcyjnego wchodziła prototypownia i konstruktorzy. Zeznał, że przekazywał konstruktorom gotowy model i oni go przerysowywali w skali 1:1 oraz robili dokumentację do stworzonego modelu, żeby można było wykonać narzędzia, formy i inne rzeczy potrzebne do produkcji danego wyrobu, dokumentację podpisywał odwołujący jako twórca, a zatwierdzał kierownik działu technicznego rozwoju. Konstruktorzy nie mieli innego oddzielnego przełożonego. Z zeznań wnioskodawcy wynikało też, że jako kierownik D. (...) wykonywał te same czynności, co jako kierownik Działu Konstrukcyjnego, gdyż był to ten sam dział, nastąpiła jedynie zmiana nazwy stanowiska pracy w związku z awansem i podwyżką. Opisując swoje czynności na stanowisku głównego specjalisty ds. technicznego rozwoju wnioskodawca wskazał, że nadzorował te same osoby co dotychczas, przy czym dodatkowo miał do dyspozycji technologów. Technolodzy na podstawie przekazanej przez konstruktorów dokumentacji opracowywali sposób wykonania wyrobów, ustalali, jakie narzędzia są potrzebne, jakie należy wykonać czynności i operacje, aby można było wdrożyć produkcję. Wnioskodawca opisał, że technolodzy pracowali zarówno umysłowo, jak również używali narzędzi produkcyjnych, takich jak wiertarki, szlifiereki, tokarki, lutownice, a zatem tych samych narzędzi, jakie były używane w procesie produkcji. Musieli bowiem ustalić normy czasowe, parametry. Wnioskodawca zeznał nadto, iż jako kierownik D. (...) i kierownik TT miał te same obowiązki, co jako główny specjalista ds. technicznego rozwoju. Zgodnie z treścią jego zeznań, generalnie jego praca polegała na nadzorowaniu pracowników fizycznych i umysłowych. Opisał również, że nie miał biura, ani oddzielnego pomieszczenia, dokumentację szkicową wykonywał na stole warsztatowym.

W celu ustalenia charakteru pracy wnioskodawcy w spornym okresie Sąd I instancji dopuścił również dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu (...). Zdaniem biegłego, praca wnioskodawcy w okresie od dnia 1 stycznia 1978 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku na stanowiskach: kierownika (...), specjalisty konstruktora, kierownika D. Konstrukcyjnego, kierownika D. (...), głównego specjalisty ds. technicznego rozwoju, kierownika działu technicznego rozwoju oraz kierownika TT nie była pracą w szczególnych warunkach, o jakiej mowa w dziale XIV, poz. 24 pkt 1 wykazu A, stanowiącego załącznik nr 1 do w/w rozporządzenia. Biegły podniósł, że część podległych wnioskodawcy pracowników nie była zatrudniona stale w szczególnych warunkach lub w ogóle nie wykonywała takiej pracy, jak

ślusarze, konstruktorzy, technologowie. Wnioskodawca będąc zatrudniony na w/w stanowiskach posiadał szeroki zakres obowiązków, w tym sprawował dozór nad całokształtem robót w prototypowni. Nadto – jak zauważył biegły - w zakładzie pracy byli zatrudnieni brygadziści (mistrzowie), zatem nadzór wnioskodawcy nie był bezpośredni. Nadto biegły wskazał, iż po przeanalizowaniu czynności, jakie były wykonywane na prototypowni, tylko prace związane ze szlifowaniem lub ostrzeniem wyrobów i narzędzi metalowych były pracami wykonywanymi w szczególnych warunkach, pod warunkiem, że były wykonywane przez podległych pracowników stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Wnioskodawca nie zgodził się z powyższą opinią biegłego, podnosząc, że nie miał wydzielonego pomieszczenia do pracy, zatem przebywał wraz z osobami wykonującymi prace w warunkach szczególnych. Domagał się dopuszczenia dowodu z opinii uzupełniającej oraz dopuszczenia dowodu z zeznań świadka W. K..

Z zeznań świadka, wynikało, że wnioskodawca był jego przełożonym od czasu, gdy zajął stanowisko kierownika D. Konstrukcyjnego. Wówczas podlegali wnioskodawcy konstruktorzy oraz pracownicy(...) Świadek opisał, że wszystko to, co powstało w dziale konstrukcyjnym, musiało zostać przetworzone w model określonego wyrobu, czym zajmowała się (...). W sekcji tej zatrudnieni byli ślusarze prototypowi. Pomieszczenie, w którym pracowali ślusarze prototypowi oraz wnioskodawca jako kierownik było wyposażone w 2 tokarki, frezarkę, wiertarkę, małą wtryskarke, lakiernię, urządzenia kontrolno-pomiarowe. Zgodnie z zeznaniami świadka, nadzór wnioskodawcy nad konstruktorami polegał na tym, że konstruktorzy konsultowali z wnioskodawcą projektowane przez nich rozwiązania techniczne, gdyż wnioskodawca posiadał wykształcenie inżynierskie. Świadek opisał nadto, że wnioskodawca miał swoje biurko w prototypowni, obok urządzeń kontrolnych, w tym samym pomieszczeniu, gdzie pracowały maszyny. Sąd Okręgowy dał wiarę zeznaniom świadka, gdyż opisany przez niego zakres czynności wnioskodawcy jest zgodny z dokumentami znajdującymi się w aktach osobowych.

Po dokonaniu oceny całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie Sąd I instancji doszedł do przekonania, że praca W. G. (1) w okresie od dnia 1 stycznia 1978 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P. nie była pracą wykonywaną w szczególnych warunkach, o jakiej mowa w dziale XIV, poz. 24 pkt 1 wykazu A, stanowiącego załącznik nr 1 do w/w rozporządzenia. Zaznaczył przy tym, iż okoliczność, że wnioskodawca – co zdaniem Sądu I instancji wykazał – wszystkie swoje czynności wykonywał w pomieszczeniu, gdzie przebywali nadzorowani przez niego pracownicy i nie miał innego wydzielonego pomieszczenia biurowego do pracy, nie zmienia oceny charakteru jego pracy. W ocenie Sądu Okręgowego, biegły sądowy słusznie wskazał w opinii, iż nadzorowani przez wnioskodawcę pracownicy nie wykonywali w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach. Z zeznań zarówno wnioskodawcy, jak też świadka wynikało bowiem, że wszyscy pracownicy prototypowni wykonywali takie same czynności i używali wszystkich znajdujących się tam narzędzi i maszyn, a więc m.in. także tokarek, frezarek, wiertarek, wtryskarek i urządzeń kontrolno-pomiarowych, służących do sprawdzania parametrów wyrobów. Biegły sądowy słusznie wskazał, że tego typu prace nie są pracami w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów w/w rozporządzenia. Jednocześnie z zeznań zarówno wnioskodawcy, jak również zeznań świadka wynika, iż były to podstawowe maszyny używane w prototypowni, a więc m.in. wiercenie, frezowanie, toczenie i czynności kontrolno-pomiarowe były pracami podstawowymi w prototypowni, co oznacza, iż nadzór nad pracownikami wykonującymi takie prace nie był pracą w szczególnych warunkach. Oceny tej nie zmienia fakt, iż jedną z czynności wykonywanych w prototypowni było także malowanie czy szlifowanie, gdyż malowanie natryskowe i szlifowanie było tylko jedną z czynności, a więc nie wykonywaną w pełnym wymiarze czasu pracy. Sąd I instancji zaznaczył przy tym, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do dokonania ustalenia, że w prototypowni zatrudnieni byli mistrzowie, co nie zmienia oceny charakteru pracy wnioskodawcy. Dodał, iż wnioskodawca – jak wynika z dowodów z dokumentów - w okresie od dnia 1 stycznia 1978 roku do dnia 14 marca 1982 roku nadzorował tylko pracowników prototypowni, zaś od dnia 15 marca 1982 roku, kiedy to powierzono mu stanowisko kierownika D. Konstrukcyjnego aż do końca spornego okresu zatrudnienia, tj. do dnia 31 grudnia 1998 roku - nadzorował pracowników pracowni konstrukcyjnej oraz pracowników prototypowni. Uznać zatem należało, że w okresie od dnia 15 marca 1982 roku wnioskodawca nadzorował nie tylko pracowników fizycznych w prototypowni, lecz także pracowników umysłowych, wykonujących czynności kreślenia rysunków projektów, według których były następnie wykonywane modele w prototypowni. Sąd I instancji zauważył, iż odmienne twierdzenia wnioskodawcy, który twierdził, że nie nadzorował pracowników pracowni konstrukcyjnej są sprzeczne z zeznaniami świadka W. K..

Nadto Sąd Okręgowy podniósł, że także pisemne zakresy obowiązków dotyczące stanowisk począwszy od kierownika D. Konstrukcyjnego, zawierają obowiązki dotyczące dokumentacji projektowej, co dodatkowo potwierdza zeznania świadka W. K.. Reasumując, Sąd I instancji stwierdził, że praca wnioskodawcy w spornym okresie od dnia 1 stycznia 1978 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku nie podlega uwzględnieniu do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, o której mowa w dziale XIV, poz. 24 pkt 1 wykazu A, stanowiącego załącznik nr 1 do w/w rozporządzenia. Sąd Okręgowy dodał przy tym, iż wniosek dowodowy o dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego sądowego podlegał oddaleniu na podstawie art. 217 § 3 k.p.c., jako że przeprowadzony w sprawie dowód z opinii biegłego jest wystarczający do wydania orzeczenia. Wnioskodawca nie udokumentował zatem wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, więc nie spełnia warunków do przyznania prawa do emerytury na podstawie art. 184 w/w ustawy. Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

W. G. (1) zaskarżył powyższy wyrok w całości, zarzucając mu:

naruszenie przepisów postępowania, tj.:

1. art. 286 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c., art. 217 § 1 k.p.c., 278 § 1 k.p.c. poprzez niedopuszczenie uzupełniającej opinii biegłego sądowego w sytuacji, gdy miało to istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, a nadto opinia podstawowa oparta była jedynie na wybiórczo uwzględnionych przez biegłego zeznaniach wnioskodawcy, a także na analizie dokumentów - głównie dotyczących zakresów obowiązków wnioskodawcy, biegły nie wykorzystał przy tym swoich wiadomości specjalnych i możliwości, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego uznania, że jego praca w okresie od dnia 1 stycznia 1978 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku nie była pracą wskazaną w dziale XIV, poz. 24 wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, tj. kontrolą międzyoperacyjną, kontrolą jakości produkcji i usług oraz dozorem inżynieryjno-technicznym na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie A, a tym samym, iż nie zostały spełnione wszystkie przesłanki niezbędne do otrzymania wcześniejszej emerytury, a to w szczególności 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych,

2. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów i wyprowadzenie wniosków sprzecznych z zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego i uznanie, że praca wykonywana przez wnioskodawcę nie była pracą w szczególnych warunkach wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, jak również że nadzorowani przez wnioskodawcę pracownicy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy nie wykonywali prac wymienionych w wykazie A, stanowiącym załącznik do w/w rozporządzenia, tj. 1) szlifowanie lub ostrzenie wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowanie mechaniczne; 2) lutowanie płyt, blach i przewodów ołowianych oraz metali nieżelaznych; 3) obsługa stanowisk ogniowych w produkcji żarówek, świetlówek, lamp radiowych; 4) produkcja i przetwórstwo żywic i tworzyw sztucznych oraz produkcja surowców, półfabrykatów i środków pomocniczych stosowanych do ich produkcji i przetwórstwa, produkcja wosków i woskali; 5) lakierowanie ręczne lub natryskowe - niezhenetyzowane w sytuacji, gdy ze zgromadzonych dowodów wynika, że spełniłem wszystkie przesłanki uprawniające do nabycia przedmiotowej emerytury,

naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

3) art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 4 ust. 1 pkt 3 i § 2 pkt 2 w/w rozporządzenia poprzez niewłaściwe jego zastosowanie i uznanie, że wnioskodawca nie udowodnił jednej z przesłanek uprawniających do emerytury dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, tj. 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze podczas, gdy z przedstawionych przez wnioskodawcę dokumentów wynika, że wnioskodawca spełnił wszystkie przesłanki uprawniające do przedmiotowej emerytury.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący domagał się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie odwołania i uznanie, iż zostały spełnione wszystkie przesłanki do otrzymania emerytury dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Okręgowy poczynił w sprawie trafne ustalenia faktyczne na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego. Sąd Apelacyjny ustalenia te w całości akceptuje i uznaje za własne. Na aprobatę zasługuje również dokonana przez Sąd I instancji ocena prawna.

Kwestią sporną w niniejszej sprawie było ustalenie, czy na dzień 1 stycznia 1999 roku W. G. (1) legitymował się wymagany co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach i czy w związku z tym spełnił przesłanki do przyznania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

Na wstępie odnieść się należy do podniesionego w apelacji zarzutu, iż skarżący nie zgadza się z oceną charakteru jego pracy dokonaną przez biegłego sądowego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy. Z opinii biegłego I. M. wynika, że cały sporny okres zatrudnienia wnioskodawcy od dnia 1 stycznia 1978 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku na w/w stanowiskach nie podlega uwzględnieniu do stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, jako praca określona w wykazie A, dziale XIV, poz. 24 załącznika do w/w rozporządzenia (k. 33-46). Zdaniem Sądu II instancji, to Sąd powinien ocenić na podstawie tych samych dowodów co biegły, czy praca W. G. (1) była wykonywana w warunkach szczególnych. Do analizy dokumentów znajdujących się w aktach osobowych, czy zeznań świadków nie jest potrzebna wiedza specjalna. Taki pogląd wyraził również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 30 marca 2000 roku w sprawie o sygn. akt II UKN 446/99 (OSNP 2001/18/562, lex numer 48778), z którego wynika, iż ustalenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, stosownie do § 2 ust. 1 w/w rozporządzenia, nie wymaga wiadomości specjalnych uzasadniających przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego. Z powyższych względów Sąd II instancji uważa, że dowód ten nie ma decydującego wpływu na rozstrzygnięcie sprawy. Stąd też jako niezasadny należało ocenić zarzut apelacyjny naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 286 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c., art. 217 § 1 k.p.c., 278 § 1 k.p.c. poprzez oddalenie przez Sąd I instancji wniosku o dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego.

W tym miejscu należało powołać się na stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 3 grudnia 2013 roku w sprawie o sygn. akt I UK 184/13 (lex numer 1448473) „dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie” – aby mógł być uznany za pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – musi odpowiadać łącznie następującym warunkom: 1) musi być dozorem inżynieryjno-technicznym, czyli dozorem specjalistycznym, a nie dozorem „jakimkolwiek” (nie może być „zwykłym” dozorem wykonywanym w ramach pracowniczego podporządkowania kierownictwu pracodawcy); 2) musi być sprawowany „na oddziałach i wydziałach”, czyli powinien być wykonywany bezpośrednio w określonym, skonkretyzowanym środowisku pracy, w którym istnieje narażenie na czynniki o znacznej szkodliwości dla zdrowia lub powodujące znaczny stopień uciążliwości pracy albo wymagające wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia; 3) powinien dotyczyć prac zgodnych z wykazami prac w szczególnych warunkach (zawartymi w załącznikach do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku) i wykonywanych bezpośrednio przez osoby, nad którymi sprawowany jest nadzór; 4) musi być wykonywany stale przez osobę nadzorującą, czyli nie może mieć charakteru okazjonalnego (peryferyjnego); 5) powinien być sprawowany w pełnym wymiarze czasu pracy,

jaki obowiązuje osobę nadzorującą na zajmowanym przez nią stanowisku. Sąd Apelacyjny w składzie orzekającym w niniejszym postępowaniu powyższy pogląd w pełni podziela.

Zdaniem Sądu II instancji, Sąd Okręgowy po przeanalizowaniu materiału dowodowego w postaci zeznań świadka W. K. (k. 72 v.-73), zeznań wnioskodawcy przesłuchanego w charakterze strony (k. 25-27) oraz dokumentacji znajdującej się w aktach osobowych wnioskodawcy oraz aktach ZUS, w szczególności zakresów czynności, doszedł do prawidłowego wniosku, że praca wnioskodawcy w okresie od dnia 1 stycznia 1978 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P. kolejno na stanowiskach kierownika(...), specjalisty konstruktora, kierownika D. Konstrukcyjnego, kierownika D. (...), głównego specjalisty ds. technicznego rozwoju, kierownika działu technicznego rozwoju oraz kierownika TT, nie była pracą wykonywaną w warunkach szczególnych, o której mowa w wykazie A, dziale XIV, poz. 24 załącznika do w/w rozporządzenia - kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

Skarżący wywodził, iż w całym spornym okresie zatrudnienia sprawował dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane były następujące prace wymienione w wykazie A, stanowiącym załącznik do w/w rozporządzenia oraz w wykazie A, stanowiącym załącznik do zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 roku w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz. Urz. MG z 1985 roku, Nr 1, poz. 1), tj. szlifowanie lub ostrzenie wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowanie mechaniczne – na stanowisku polerowacz (dział III, poz. 78, pkt. 5), lutowanie płyt, blach i przewodów ołowianych oraz metali nieżelaznych – na stanowisku ślusarz – monter (dział III, poz. 83, pkt. 4), obsługa stanowisk ogniowych w produkcji żarówek, świetlówek, lamp radiowych, itp. – na stanowisku ustawiacz maszyn i urządzeń lampowych (dział III, poz. 75, pkt. 4), produkcja i przetwórstwo żywic i tworzyw sztucznych oraz produkcja surowców, półfabrykatów i środków pomocniczych stosowanych do ich produkcji i przetwórstwa, produkcja wosków i woskoli – na stanowisku klejarz laminatów i tworzyw sztucznych (dział IV, poz. 17, pkt. 8), lakierowanie ręczne lub natryskowe – nieizolowane - lakiernik – na stanowisku malarz (dział XIV, poz. 17, pkt. 1). Zakład pracy, w którym pracował skarżący był zakładem z sektora przemysłu oświetleniowego.

W okresie od dnia 1 stycznia 1978 roku do dnia 31 stycznia 1980 roku skarżący był zatrudniony na stanowisku kierownika Sekcji Prototypów i (...). Jak wynikało zarówno z zeznań świadka W. K., jak również z zeznań samego skarżącego, skarżący będąc zatrudniony jako kierownik (...) wykonywał czynności nadzorcze i kontrolne nad pracownikami pracującymi w dziale prototypowni, wykonującymi ręcznie prototypy, zatrudnionymi na stanowisku ślusarzy prototypowni. Przed skierowaniem wyrobu do produkcji musiał być wykonany model i prototyp wyrobu, czym zajmowała się sekcja prototypów i badań. W dziale tym pracowało kilku ślusarzy prototypowni oraz skarżący jako ich kierownik, a jednocześnie konstruktor. Ślusarze prototypowni wykonywali takie czynności jak szlifowanie, ostrzenie wyrobów i narzędzi metalowych, wiercenie, frezowanie, toczenie, czynności kontrolno-pomiarowe.

Jak wynika natomiast z zakresu czynności skarżącego zatrudnionego na stanowisku specjalisty konstruktora (które zajmował w okresie od dnia 1 lutego 1980 roku do dnia 14 marca 1982 roku, do jego obowiązków należało m.in. opracowywanie założeń konstrukcyjnych na nowo uruchamiane wyroby, opracowywanie rozwiązań węzłów konstrukcyjnych nowych wyrobów, nadzór nad całokształtem prac prowadzonych w prototypowni, nadzór nad prawidłowym prowadzeniem dokumentacji finansowo – księgowej prototypowni, organizacja i nadzór nad prowadzeniem badań prototypów, nadzór nad opracowywaniem dokumentacji uzupełniających dokumentację konstrukcyjne, nadzór nad prowadzeniem okresowych prób wyrobów produkowanych w fabryce, sprawdzanie dokumentacji opracowywanej w ramach działu i dokumentacji przekazywanej do sprawdzenia (k. 11 akt osobowych). Nadto w aktach osobowych wnioskodawcy znajduje się umowa o wspólnej odpowiedzialności materialnej z dnia 15 lutego 1980 roku, z której wynika, że ze strony pracowników umowę tę poza skarżącym podpisał ślusarz-brygadzysta (k. 12 akt osobowych). W aktach tych znajduje się również świadectwo racjonalizatorskie (k. 13 akt osobowych), z którego wynika, że skarżący jest twórcą projektów racjonalizatorskich.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, stwierdzić należy, iż materiał dowodowy zgromadzony w sprawie, dotyczący okresów zatrudnienia skarżącego na stanowisku kierownika (...), jak również na stanowisku specjalisty konstruktora w pełni uprawnia do wywiedzenia wniosku, że pełnienie dozoru nad pracownikami - ślusarzami prototypowymi stanowiło jedynie część jego obowiązków pracowniczych. Skarżący wykonywał pracę konstruktora, czyli opracowywał projekty, założenia konstrukcyjne i to zajęcie stanowiło podstawę jego zatrudnienia, przy czym nie ulega wątpliwości, że praca konstruktora nie jest pracą wykonywaną w szczególnych warunkach. Co więcej, dozorowani pracownicy nie wykonywali prac w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu. Wśród prac, które wykonywali znajdowały się zarówno te, wymienione w wykazie A, stanowiącym załącznik do w/w rozporządzenia, tj. szlifowanie i ostrzenie wyrobów i narzędzi metalowych, jak również niewymienione w tym rozporządzeniu, tj. frezowanie, toczenie, czy wykonywanie czynności kontrolno-pomiarowych. Nadto – co wynika z umowy o wspólnej odpowiedzialności materialnej - w prototypowni zatrudniony był brygadzysta, który pełnił bezpośredni dozór nad stanowiskami roboczymi. Mając na względzie powyższe okoliczności uznać należało, iż powyższe okresy zatrudnienia wnioskodawcy nie podlegają uwzględnieniu do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, o jakiej mowa w wykazie A, dziale XIV, poz. 24 załącznika do w/w rozporządzenia - kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

W dalszym okresie zatrudnienia, tj. od dnia 15 marca 1982 roku wnioskodawca objął stanowisko p.o. kierownika działu konstrukcyjnego, zaś od dnia 15 czerwca 1982 roku - kierownika działu konstrukcyjnego. Jak wynika z pisemnego zakresu obowiązków (k. 23 akt osobowych), przytoczonego szeroko w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sądu I instancji, do zadań skarżącego zatrudnionego na tym stanowisku należało m.in. kierowanie pracami (...), opracowywanie założeń konstrukcyjnych na planowane do uruchomienia wyroby, nadzór nad opracowywaniem projektów plastycznych dla w/w wyrobów, nadzór nad współpracą przy opracowywaniu dokumentacji konstrukcyjnych wyrobów, działania w zakresie sprawnego załatwiania formalności związanych z uzyskaniem atestów dla uruchamianych wyrobów, nadzór nad badaniami prototypów prowadzonych dla oceny prototypów w ramach działu, sprawdzanie dokumentacji konstrukcyjnych opracowywanych w ramach kierowanego działu. Jak wynikało natomiast z zeznań świadka W. K. oraz zeznań samego wnioskodawcy, pracując na powyższym stanowisku wnioskodawca nadzorował pracowników prototypowni oraz pracowników pracowni konstrukcyjnej – tj. konstruktorów, którzy wykonywali pracę umysłową, konstrukcyjną i kreślarską. Z zakresu czynności wnioskodawcy jako kierownika działu konstrukcyjnego wynika, że do jego zadań należało m.in. podpisywanie dokumentacji w rubrykach konstruował, kreślił, sprawdzał, a więc jednocześnie jej analizowanie.

Zdaniem Sądu II instancji, Sąd Okręgowy prawidłowo odmówił skarżącemu uznania pracy w okresie od dnia 15 marca 1982 roku do dnia 15 stycznia 1992 roku (tj. na stanowisku kierownika D. Konstrukcyjnego oraz po zmianie nazwy komórki organizacyjnej zakładu pracy - kierownika D. (...)) za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach z tożsamych względów, jakie zaważyły o odmowie uznania za pracę w takim charakterze okresu zatrudnienia sprzed dnia 15 marca 1982 roku, z tym zastrzeżeniem, że do obowiązków skarżącego należało nadto pełnienie dozoru nad konstruktorami, czyli pracownikami, którzy nie wykonują pracy w szczególnych warunkach.

Argumentacja ta ma jeszcze silniejszy charakter w odniesieniu do okresu zatrudnienia na stanowiskach głównego specjalisty ds. technicznego rozwoju, według późniejszego nazewnictwa – kierownika działu technicznego rozwoju oraz kierownika TT (tj. okresu od dnia 16 stycznia 1992 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku), gdzie poza powyższym zakresem obowiązków do osób podległych wnioskodawcy – co wynika z zeznań samego wnioskodawcy należeli również technolodzy, a zatem pracownicy nie wykonujący pracy w szczególnych warunkach.

Jako kierownik działu technicznego rozwoju W. G. zobligowany był do planowania, organizowania, inicjowania i nadzorowania prac koncepcyjnych w zakresie konstrukcji i technologii, wprowadzania nowych wyrobów i dostosowywania konstrukcyjnego i technologicznego wyrobów fabryki do wymogów norm EWG, rozwijania i wdrażania nowoczesnych technik w fabryce, współudział w działalności wystawienniczej, reklamowej, targowej, zapewnienia technologicznej obsługi produkcji, zaplecza technicznego i technicznej obsługi i komputerów. Z akt

osobowych wnioskodawcy wynika również, iż od 1981 roku pełnił on u swojego pracodawcy funkcję doradcy technicznego, a nadto był współtwórcą projektów racjonalizatorskich.

Wnioskodawca swoje prawo do uznania spornego zatrudnienia za pracę w warunkach szczególnych wywodził z nadzoru nad pracownikami zatrudnionymi w prototypowni na stanowiskach fizycznych, wykonującymi modele i prototypy wyrobów planowanych do uruchomienia. Zdaniem W. G. modele i prototypy wyrobów (różne typy opraw oświetleniowych i ich elementy) były wykonywane ręcznie, bez dokumentacji technicznej, z materiałów zastępczych. Wnioskodawca argumentował również, że nie miał wydzielonego pomieszczenia do pracy, więc wykonywał ją w tym samym miejscu, co pracownicy fizyczni.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, ze zgromadzonego przez Sąd I instancji materiału dowodowego, w tym z zakresów czynności znajdujących się w aktach osobowych wnioskodawcy wprost wynika, że W. G., pracując jako kierownik D. Konstrukcyjnego, D. (...), D. (...), główny specjalista ds. technicznego rozwoju i kierownik TT, odpowiadał za prawidłowe funkcjonowanie tych komórek organizacyjnych pod względem produkcyjnym, technologicznym i konstrukcyjnym. Kwalifikacje wnioskodawcy są bardzo wysokie, stąd pracodawca wykorzystywał je nie tylko do nadzoru i kontroli pracy pracowników fizycznych zatrudnionych w prototypowni. W. G. (1) poza kompleksowym kierowaniem działami nadzorował również pracę konstruktorów, technologów, a więc osób, które nie świadczyły pracy w szczególnych warunkach. Biorąc powyższe pod uwagę nie ma podstaw do stwierdzenia, by prace określone w świadectwie prac w warunkach szczególnych (k. 9 akt), które z pewnością należały do obowiązków wnioskodawcy, były przez niego świadczone w pełnym wymiarze czasu pracy. Ponadto, nawet jeśli wnioskodawca obowiązki kierownika działu wykonywał w tym samym pomieszczeniu, co pracowali pracownicy fizyczni prototypowni, to nie oznacza, że jego zatrudnienie w okresie od dnia 1 stycznia 1978 do dnia 31 grudnia 1998 można zakwalifikować jako wykonywane w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy prawidłowo odmówił wnioskodawcy uwzględnienia do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach całego spornego okresu zatrudnienia od dnia 1 stycznia 1978 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku, uznając że praca świadczona przez niego w powyższym okresie nie była pracą, o której mowa w wykazie A, dziale XIV, poz. 24 załącznika do w/w rozporządzenia.

Reasumując, dokonana przez Sąd I instancji ocena materiału dowodowego nie narusza art. 233 § 1 k.p.c.

W konsekwencji niezasadny jest również zarzut apelacyjny naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 4 ust. 1 pkt 3 i § 2 pkt 2 w/w rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

A.K.